

Znamenje kreposti

Križ na kraju umora horjulskega župana

Leta 1942 je komunistična revolucija v horjulski župniji umorila kar sedemnajst ljudi. Med njimi sta bila tudi župan Horjula Janez Bastič in njegova žena Marijana. Na domu v Ljubgojni so ju partizani ugrabili ponoči na 15. junij 1942 in hkrati povsem izropali domačijo. Umorili so ju nedaleč stran ob poljskem kolovozu, njo so ustrelili, njega pa umorili brez strela. To je bil klasični partizanski umor, ki je povzročil pri ljudeh velik strah. Štirinajst dni po pogrebu Bastičevih so Italijani požgali vas Ljubgojno, skupaj z Bastičevo domačijo.

bodo mogle izbrisati še tako bleščeče proslave z opevanjem lažnih mitov, ki imajo vsi eno samo korenino: revolucijo. Ko se namreč pri nas govori o osvobodilnem boju, se namerno pozablja na to usodno zlo našega naroda.«

Predsednik Nove Slovenske zaveze Peter Sušnik je dejal, da razumeti »zločin nad Bastičevimi in izrek odločitve za obrambo pomeni razumeti slovensko stvarnost 20. stoletja, ki je postala osnova za vaške straže, za domobranstvo ter pomeni razumeti in ločiti vzroke od posledic.« Sorodnik Bastičevih Peter Bastarda

Foto: I. Ž.

Domačini in sorodniki so jim s pomočjo Nove Slovenske zaveze postavili spominski križ, na katerem so zapisane tudi zadnje besede Janeza Bastiča: »Kaj sem vam storil? Kaj me pobijate? Moj Bog, Moj Bog!« Spomenik je v nedeljo, 8. maja, blagoslovil arhidiakon Franci Petrič, ki je dejal: »Ko z zgodovinske razdalje gledamo na dobo pred 74 leti, lahko zatrdimo: To je bil čas zločina in laži, čas ustrahovanja in brezpravnosti. Rop, požig in umor so prizadeli domove in ljudi. Ljudje, ki so si vzeli pravico, da odločajo o usodi naših ljudi, so pobijali veljake, hlapce, dekline, dninarje, bajtarje, male kmete, matere z otroki in očete ... Ko spet in spet mislimo na žalostne dogodke, pred nami redno vstaja njihova poglavitna resnica: naj so pobijali partizani ali Italijani, vedno so umirali slovenski ljudje. Tega dejstva ne

je postavil vprašanje, ali bi se umorjeni župan lahko umaknil. »Bi kot župan lahko hrano iz občinskega skladišča dodelil partizanom namesto prebivalstvu, kateremu je bilo namenjeno? Bi lahko poiskal pomoč pri okupatorju? Janez in Marijana! Hvala vama, da se o tem nista spraševala in sta postala znamenje kreposti tej dolini za vse čase.« Horjulski župan Janko Prebil je spomnil, da so sledi krutih nasilnih dejanj v Ljubgojni vidne še desetletja in preživeli ne bodo tega nikoli pozabili. Vnukinja (hči Betke), ki živi v Kanadi, je dejala, da so se ubitih sorodnikov vedno živo spominjali in da so zgled njihovega preprostega življenja, polnega vrednot, poskušali prenesti na osemnajst pravnukov ter šest prapravnukov. Govori so objavljeni na spletni strani *Družine*. ■ IVO ŽAJDELA